

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग एक-ल

वर्ष २, अंक ६७]

गुरुवार, नोव्हेंबर १७, २०१६/कार्तिक २६, शके १९३८

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये १६.००

असाधारण क्रमांक १४३

प्राधिकृत प्रकाशन

(केंद्रीय) औद्योगिक विवाद अधिनियम व मुंबई औद्योगिक संबंध अधिनियम यांखालील
(भाग एक, चार-अ, चार-ब आणि चार-क यांमध्ये प्रसिद्ध केलेल्या अधिसूचना, आदेश व निवाडे यांव्यतिरिक्त)
अधिसूचना, आदेश व निवाडे.

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १५ नोव्हेंबर २०१६

अधिसूचना

कारखाने अधिनियम, १९४८.

क्रमांक एफएसी. २०१६/प्र.क्र. ९९/कामगार-४.—कारखाने अधिनियम, १९४८ (१९४८ चा ६३) याच्या कलम ४१, ११२ व कलम ११५ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि सर्वसाधारण वाकखंड अधिनियम, १८९७ (१८९७ चा १०) च्या कलम २३ चे खंड (३) नुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि याबाबतीत त्यास समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र शासन याद्वारे महाराष्ट्र कारखाने (सुरक्षा लेखा परीक्षा) नियम, २०१४ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य नियम” असा करण्यात आला आहे) मध्ये आणखी सुधारणा करावयाच्या नियमांचा मसुदा, त्यामुळे बाधा पोहचण्याची शक्यता असलेल्या सर्व व्यक्तींच्या महितीकरिता, उक्त अधिनियमाच्या कलम ११५, पोट-कलम (१) द्वारे आवश्यक असल्याप्रमाणे याद्वारे प्रसिद्ध करीत आहे आणि अशी नोटीस देण्यात येत आहे की, उक्त मसुदा, **महाराष्ट्र शासन राजपत्रात** ही अधिसूचना प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकास किंवा त्या दिनांकापासून पंचेचाळीस दिवसांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर विचारात घेईल.

१. उपरोक्त कालावधी समाप्त होण्याच्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी, उक्त मसुद्याच्या संबंधात कोणत्याही व्यक्तीकडून ज्या कोणत्याही हरकती किंवा सूचना, संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, ५वा मजला, कामगार भवन, ब्लॉक ई, सी-२०, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१ यांच्याकडे प्राप्त होतील, त्या शासन विचारात घेईल.

नियमांचा मसुदा

क्रमांक एफएसी. २०१६/प्र.क्र. ९९/कामगार-४.—कारखाने अधिनियम, १९४८ (१९४८ चा ६३) महाराष्ट्र राज्याला लागू असताना त्याची कलमे ४१, ११२, ११५ द्वारे तसेच साधारण वाकखंड अधिनियम, १८९७ (१८९७ चा १०) च्या कलम २३ खंड (३) नुसार, प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा आणि याबाबतीत महाराष्ट्र शासनास समर्थ करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र शासन याद्वारे महाराष्ट्र कारखाने (सुरक्षा लेखा परीक्षा) नियम, २०१४ मध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी पुढील नियम करीत आहे. हे नियम उक्त अधिनियमाच्या कलम ११५, पोट-कलम (१) द्वारे आवश्यक असल्याप्रमाणे, यापूर्वी प्रसिद्ध करण्यात आलेले आहेत :—

१. या नियमांना महाराष्ट्र कारखाने (सुरक्षा लेखा परीक्षा) (सुधारणा) नियम, २०१६ असे म्हणावे.

२. मुख्य नियमाच्या, नियम ६ मधील ;

(एक) पोट-नियम ५ च्या खंड (दोन) नंतर पुढील खंड जादा दाखल करण्यात येईल,—

(तीन) अपर किंवा सह संचालकांनी खाली नमूद करण्यात आलेल्या १० मुद्द्यांच्या आधारे, त्याची निर्धारित व छाननी केलेली पात्रता कामगिरीचे मुल्यमापन करून त्यांनी संचालकांना सादर केलेल्या आहवालामध्ये जर त्याचे गुण ७० टक्क्यापेक्षा कमी असतील तर ;

(एक) कारखाना व्यवस्थापन किंवा कामगार यांचेकडून सुरक्षा लेखा परीक्षणाबाबत काही तक्रार आहे का ?

(दोन) सुरक्षा लेखा परीक्षकाच्या सचोटीबदल काही तक्रार आहे का ?

(तीन) कारखान्यामध्ये सुरक्षा लेखा परीक्षण केल्यापासून एक वर्षाच्या आत ज्यामध्ये जिवित किंवा मालमत्तेची हानी किंवा दोन्ही प्रकारची हानी झालेली आहे असे प्राणघातक अपघात किंवा कोणतीही धोकादायक घटना, घडल्या आहेत का ?

(चार) सुरक्षा लेखा परीक्षकाने खालील बाबी वेळेवर सादर केलेल्या आहेत किंवा दिल्या आहेत का ?

(अ) कारखान्यामध्ये सुरक्षा लेखा परीक्षण करण्याबाबतची सूचना ;

(ब) सुरक्षा लेखा परीक्षणाचा अहवाल भोगवटादारास देणे ;

(क) संचालनालयाच्या संबंधित कार्यालयास सुरक्षा लेखा परीक्षणाचा अहवाल ; किंवा

(ड) सुरक्षा लेखा परीक्षणाच्या दरम्यान त्याला आढळलेल्या धोकादायक परिस्थितीबाबतची कोणतीही माहिती ?

(पाच) सुरक्षा लेखा परीक्षक मान्यता प्रमाणपत्रामध्ये नमूद केलेल्या शर्तीचे उल्लंघन झाले आहे का ?

(सहा) संचालनालयाच्या अधिकाऱ्याला सुरक्षा लेखा परीक्षणातील अहवालामध्ये नमूद केलेल्या बाबी व त्याच्या प्रत्यक्ष भेटीच्या वेळी आढळून आलेल्या बाबीमध्ये काही विसंगती आढळून आल्या आहेत काय ?

(सात) सुरक्षा लेखा परीक्षकाच्या कार्यक्षमता व आरोग्याबाबत स्थिती.

(आठ) सुरक्षा लेखा परीक्षणाचे दरम्यान त्याला माहिती झालेल्या काही उत्पादन प्रक्रिया व वाणीज्यीक व्यवसाय यांच्याशी संबंधित गुपिते तसेच कोणत्याही प्रक्रियेबाबतची गुपिते त्याने उघड केली का ?

(नऊ) त्याने सादर केलेला सुरक्षा लेखा परीक्षण अहवाल, सुरक्षा समितीसमोर सादर केला काय ? किंवा ज्या ठिकाणी सुरक्षा समितीच्या तरतुदी लागू नाहीत अशा कारखान्यात, त्याने केलेल्या सुरक्षा लेखा परीक्षण अहवालामधील शिफारशी व सूचना कारखान्यामध्ये प्रदर्शित केल्या काय ?

(दहा) मुख्य निरीक्षकांना योग्य वाटत असतील अशा कारणास्तव, सुरक्षा लेखा परीक्षकाची कामगिरी समाधानकारक नाही, असे त्यांचे मत झाल्यास."

स्पष्टीकरण : मुद्दा क्रमांक (एक) ते (दहा) बाबत अर्जदाराच्या मुल्यमापनाच्या प्रयोजनार्थ प्रत्येक मुद्द्याकरिता एक गुण देण्यात येईल.

(दोन) पोट-नियम ६ च्या खंड (दोन) नंतर पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल.—

“(दोन-अ). सुरक्षा लेखा परीक्षकाचे काम असमाधानकारक असल्याचे आढळून आले आणि मुख्य निरीक्षकाने अशा लेखा परीक्षकास दोन वेळा कारणे दाखवा नोटीस जारी केली आहे ”.

(३) मुख्य नियमाच्या, नियम १०, नंतर नवीन नियम १०-अ चा समाविष्ट करण्यात येईल,—

“१०-अ, ज्या कारखान्यामध्ये महाराष्ट्र कारखाने (उद्योगातील मोठ्या अपघातांच्या धोक्याचे नियंत्रण) नियम, २००३ चे नियम (२) च्या खंड (क) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे मोठ्या अपघातासह कोणताही अपघात झाल्यास, त्या कारखान्याची पुनसुरक्षा लेखा परीक्षण अशा अपघाताच्या दिनांकाच्या ३० दिवसांच्या आत किंवा कारखाना सुरु झाल्यापासून ३० दिवसांचे आत यापैकी जे अगोदर घडेल. तेव्हा करण्यात येईल. अशा पुनसुरक्षा लेखा परीक्षणास योग्य त्या फेरफारासह नियम ४, ८ व ९ च्या तरतुदी लागू राहतील.”

(४) मुख्य नियमाच्या, नमुना अ मधील घोषणापत्रातील खंड (ड), उप खंड (दोन) नंतर खालील उप खंड दाखल करण्यात येईल,—

“(तीन) मी मान्यताप्राप्त सुरक्षा लेखा परीक्षक असताना किंवा सुरक्षा लेखा परीक्षकाची मान्यता रद्द झाल्यानंतरसुद्धा सुरक्षा लेखा परीक्षक असताना किंवा सुरक्षा लेखा परीक्षकाची मान्यता रद्द झाल्यानंतरसुद्धा सुरक्षा लेखा परीक्षक म्हणून माझे कर्तव्ये पार पाडताना, माझ्या निदर्शनास आलेल्या कोणत्याही उत्पादन प्रक्रियाविषयक व वाणीज्यीक गुपिते किंवा कार्यपद्धती किंवा अन्य गोपनीय माहिती उघड करणार नाही. आणि त्यासंबंधात कोणतीही कसूर झाल्यास, त्यावेळी अंमलात असलेल्या प्रचलित असलेल्या कायद्यानुसार किंवा त्याखालील कोणत्याही नियमानुसार फौजदारी किंवा दिवाणी कारवाईसाठी मी पात्र असेन.”

(५) मुख्य नियमाच्या, नमुना ब मधील घोषणापत्रातील खंड (इ), उप खंड (तीन) नंतर पुढील उप खंड जादा दाखल करण्यात येईल,—

“(चार) मी मान्यताप्राप्त सुरक्षा लेखा परीक्षक असताना किंवा मान्यताप्राप्त सुरक्षा लेखा परीक्षकाची मान्यता रद्द झाल्यानंतरसुद्धा माझे कर्तव्य पार पाडताना, माझ्या निदर्शनास आलेली कोणतीही उत्पादनविषयक गुपिते किंवा कार्यपद्धती किंवा अन्य गोपनीय माहिती उघड करणार नाही. आणि त्यासंबंधात कोणतीही कसूर झाल्यास, त्यावेळी अंमलात असलेल्या प्रचलित असलेल्या कायद्यानुसार किंवा त्याखालील कोणत्याही नियमानुसार फौजदारी किंवा दिवाणी कारवाईसाठी मी पात्र असेन.”

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

बलदेव सिंह,
शासनाचे प्रधान सचिव.